



LAUSUNTO

KAVI/2025/00208

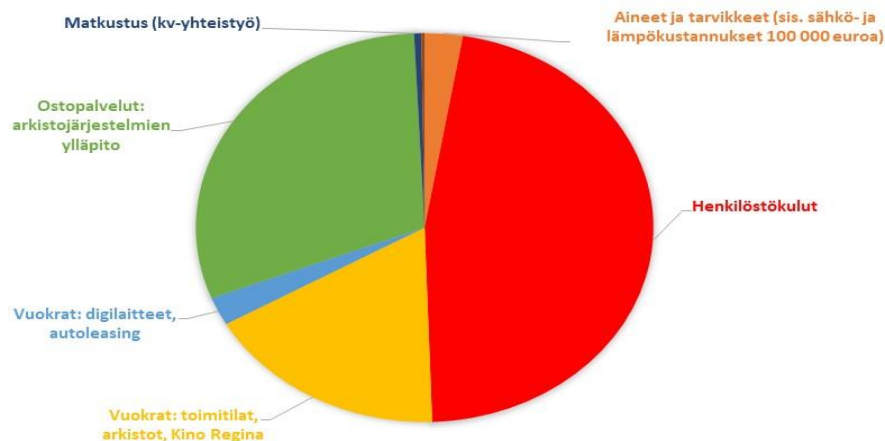
14.10.2024

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN SIVISTYS- JA TIEDEJAOSTO

Asia: Kansallisen audiovisuaalisen instituutin lausunto, HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) kiittää lausuntopyynnöstänne. KAVI on tehnyt vuonna 2025, edellisvuosien tapaan, mittavat säästötoimet säilyttääkseen taloutensa vakaana. Säästötoimet ovat kohdistuneet vuonna 2025 kaikkeen KAVIn toimintaan. Suurimmat säästöt ovat syntyneet tänä vuonna elokuva-arkiston arkistointijärjestelmän kehitystyön minimoinnista, KAVIn arkistoesitystoiminnan supistamisesta Kino Reginan elokuvanäytöksiä vähentämällä sekä jättämällä virkoja täyttämättä elokuva-arkistossa, mediakasvatus ja kuvaohjelmat -yksikössä sekä audiovisuaalisen kulttuurin edistämisen yksikössä.

KAVIn toiminnan luonteesta johtuva kiinteä ja raskas kustannusrakenne on viraston toiminnan keskeisin kipupiste. Viraston kustannuksista 46 % muodostuu henkilöstökustannuksista, 29 % ostopalveluista (arkistotietojärjestelmät, niiden ylläpito ja kehittäminen) ja 19 % toimitilavuokrista (toimistotilat, kokoelmavarastot ja elokuvateatteri Kino Regina). Näiden osuus on yhteensä 94 % viraston kokonaiskustannuksista, eli tällä hetkellä 8 010 500 euroa. Muihin kuin henkilöstökuluihin on vaikea vaikuttaa, mutta henkilökuntaakaan ei voi enää vähentää, koska kriittinen tehtävien mukainen osaaminen täytyy varmistaa myös jatkossa.



Kuva 1: KAVIn kustannusrakenne 2025



KAVI tuottaa liiketaloudellisia ja julkisoikeudellisia palveluja, joiden tuloilla katetaan osittain toiminnan kustannuksia. Liiketaloudellisten palveluiden tulot vaihtelevat vuosittain, eikä KAVI pysty vaikuttamaan merkittävästi näiden palveluiden kysynnän määrään omalla toiminnallaan. Lisäksi KAVI rahoittaa jo nyt osan lakisääteisistä tehtävistään kansallisten ja EU- yhteistyöhankkeiden projektirahoituksilla. Nämä yllämainitut tuloerät vaihtelevat vuodesta riippuen yhteensä 700 000-1 000 000 euron välillä.

Taide- ja kulttuuriviraston vuoden 2026 budjetti on 13 859 000 euroa. KAVIn nykyiseen rahoitukseen verrattuna se edellyttää peräti noin 600 000 euron säästötoimia. Näihin säästötoimiin sisältyvät mm. radio- ja televisioarkiston sekä elokuva-arkiston aineistojen tallennustavan muutoksesta syntyvät säästöt, elokuvalippujen hinnan nostot, julkisoikeudellisten suoritteiden hinnan nostot, sekä lomarahasäästöt ja avoimeksi tulevien virkojen täyttämättä jättäminen. Jo vuosina 2024 ja 2025 talouden tasapainottaminen edellytti KAV:ltä mittavaa säästöohjelmaa. Henkilökunnan mitoituksen kannalta jouduttiin ääri rajoille ja tilanne on erittäin haavoittuvainen lakisääteisten tehtävien hoitamisen sekä henkilöstön jaksamisen kannalta.

Nykyinen määrärahaso heikentää myös KAVIn viranomaisvalvontaa. Lisäksi se heikentää arkistopalveluiden ja -toimintojen kehittämistä, esim. pitkään suunniteltua tekoälytoimintojen käyttöönottoa työn tehostamiseksi. Kriittisen medialukutaidon edistäminen kansallisen resilienssin vahvistamiseksi informaatiovaikuttamista vastaan kärsii myös määrärahatilanteen vuoksi. Uusi virasto (Taide- ja kulttuurivirasto) tulee hakemaan lisärahoitusta (JTS) toimintansa kehittämiseen av-kulttuurin ja mediakasvatuksen alueella.

Johtaja Riitta Vanhatalo

Hallintojohtaja Leena Kostiander